

PROGRAMMATOELICHTING KERSTCONCERT 2023

In het **Magnificat**, oftewel Maria's lofzang, ligt de kiem van het kerstverhaal. Het is de Bijbeltekst (Lucas I: 46-55) waarin Maria bij het bezoek aan haar nicht Elisabet de Heer prijst om haar zwangerschap. De tekst is door veel componisten getoonzet, met het *Magnificat* van J.S. Bach als een van de hoogtepunten. De zetting van Henry Purcell is veel bescheidener van opzet en deed dienst bij een van de *evening prayers* die in zijn tijd in de kerk gebruikelijk waren. Kenmerkend voor de stijl is de afwisseling tussen het volledige koor in de uitbundigere passages en kleinere bezetting in de wat meer beschouwende tekstgedeelten.

Uit **Messiah** van Georg Friedrich Händel (Georg Frideric Handel) is het *Halleluja* waarschijnlijk de grootste hit; bij de Londense première in 1743 zou koning George II bij de eerste maten spontaan zijn opgestaan, waarna de Britten dat onmiddellijk als gewoonte hebben ingevoerd. Maar het is niet alleen maar halleluja in de *Messiah*. De verzameling Bijbelteksten waaruit Charles Jennens het libretto samenstelde, beslaat het hele leven van Christus tot en met zijn lijden, dood en wederopstanding. De drie koorstukken die wij zingen (ook niet zo onbekend, *by the way*) zijn gebaseerd op de voorspellingen uit het Oude Testament waarin de komst van de Messias wordt aangekondigd.

Toen Benjamin Britten in 1942 zijn **Ceremony of Carols** schreef, was het allesbehalve kerst en zeker geen vrede op aarde. Hij zat op een Zweeds vrachtschip, onderweg van de Verenigde Staten terug naar Engeland, in een stinkende en lawaaiige kajuit met – in zijn woorden – een onervaren bemanning die zich gedroeg als een stel idioten. Ondertussen was er het constante gevaar van een aanval door Duitse onderzeeërs. Tijdens een tussenstop in Halifax (Canada) vond hij in een boekwinkel een exemplaar van *The English Galaxy of Shorter Poems*, een verzameling Middeleeuwse gedichten in oud-Engels. Daaruit selecteerde hij een aantal teksten die de geboorte van Jezus bezingen. De oorspronkelijke versie is voor vrouwenstemmen en harp, maar het werk werd zo populair dat in 1955 een arrangement voor sopraan, alt, tenor en bas verscheen.

O Radiant Dawn behoort tot de zogenoemde 'O-antifonen' voor de adventstijd, die van 17 tot en met 23 december worden gezongen. O Oriens, splendor lucis æternæ (O dageraad, glans van het eeuwig licht) is de antifofoon van 21 december. Vlak voor de kortste dag van het jaar is dit een tekst die van het donker naar het licht beweegt. De Schotse componist James MacMillan heeft dat treffend verklankt, met een dwaaltocht door een reeks dissonerende akkoorden waarop het woord 'come' steeds intenser klinkt, waarna het licht in een simpele drieklank begint te schijnen.

Als John Rutter niet al een van de favoriete Engelse koorcomponisten is, dan is hij toch zeker ster van de Britse *christmas carols*. Hij componeerde carols die volgens het FM Classic Magazine net zo traditioneel bij Kerstmis zijn gaan horen als de Engelse *mince pies*. Rutter schreef **Shepherd's Pipe Carol** (een zeer uptempo interpretatie van het verhaal over de herders op de velden) toen hij nog studeerde, en een zoetere melodie dan die van **What Sweeter Music** is inderdaad nauwelijks voorstelbaar. De zegenwens **The Lord Bless You and Keep You** is niet voor kerst geschreven, maar vormt in deze setting zeker geen wanklank.

Hoe toegankelijk de muziek van Rutter ook klinkt, meezingers zijn het nou ook weer niet. We besluiten het concert met twee evergreens die zo groen zijn als dennennaalden. Zing van harte en uit volle borst mee, of neurie als u dat beter bevalt.

Het Gaasperdams Gemengd Koor wenst u een mooie kerst en een goed 2024.

Pay-Uun Hiu